

Commentaar voorafgaande beslissing nr. 18040 van de Vlaamse Belastingadministratie

■ Voorafgaande beslissing Vlabel nr. 18040

Op 5 september 2018 heeft de Vlaamse Belastingadministratie zich uitgesproken over de voorgelegde feiten en voorgenomen handelingen van partijen. De administratie oordeelt dat de vraagstelling naar de toepassing van artikel 2.7.1.0.7 VCF bij de kwijtschelding van een schuld irrelevant is en dat er rekening gehouden kan moeten worden met artikel 2.7.1.0.5 VCF. Maar wat interessanter is, is wat de Vlaamse Belastingadministratie niet (althans niet uitdrukkelijk) zegt in haar antwoord op deze beslissing.

I. FEITEN

In 2010 richt een vader samen met zijn twee zonen een BVBA op. Vader houdt de volle eigendom aan van 99,98 % van de aandelen en de zonen elk de volle eigendom van 0,01 %. In 2016 wensen vader en zonen een Spaans onroerend goed aan te kopen in volgende verhouding: 100 % in vruchtgebruik door de vader en de zonen elk voor 50 % de blote eigendom. Om hun aandeel te kunnen betalen, sluiten de zonen een lening af bij de vennootschap ten belope van elk € 665 000,00. In 2017, wanneer vader nog de enige aandeelhouder is van de vennootschap, wordt beslist om de vennootschap te ontbinden bij gebreke aan bedrijfseconomische redenen tot voortbestaan. Hierdoor verkrijgt vader ook de vorderingen van de vennootschap ten opzichte van zijn zonen. Gelet op het feit dat ingevolge de ontbinding vader beschikt over heel wat liquide middelen, acht hij het niet langer noodzakelijk om de vorderingen ten opzichte

van zijn zonen aan te houden en wenst hij deze kwijt te schelden.

Deze feiten leiden ertoe aan de Vlaamse Belastingadministratie een voorafgaande beslissing te vragen.

II. DE AANVRAAG

Aan de Vlaamse Belastingadministratie worden de volgende vragen gesteld:

- indien vader overlijdt drie jaar na de voorgenomen kwijtschelding, zal er dan erfbelasting verschuldigd zijn op grond van artikel 2.7.1.0.7 van de Vlaamse Codex Fiscaliteit (hierna: "VCF")?
- maakt de voorgenomen verrichting fiscaal misbruik uit?
- indien er erfbelasting verschuldigd zou zijn op grond van artikel 2.7.1.0.7 VCF of op grond van artikel 3.17.0.0.2 VCF, is er dan nog sprake van verschuldigde erfbelasting, na registratie van het onderhandse kwijtscheldingsdocument (met de heffing van 3 % schenkbelasting), op grond van eender welke bepaling?

III. BESLISSING VAN DE VLAAMSE BELASTINGADMINISTRATIE

A. Herhaling van de algemene regels

Het eerste punt dat de Vlaamse Belastingadministratie aanhaalt, is het feit dat de derde en laatste vraag geen uitdrukkelijke verwijzing bevat naar een bepaling van de Vlaamse Codex Fiscaliteit. Hiermee beantwoordt de aanvraag tot voorafgaande beslissing niet aan de voorwaarden zoals vermeld in

artikel 3.22.0.0.1, § 2 VCF, namelijk “dat zij gemotiveerd moet zijn en volgende gegevens moet bevatten: (...) 3° de verwijzing naar de wettelijke of reglementaire bepalingen waarop de beslissing moet slaan.” Volgens de administratie zal dan ook niet geantwoord kunnen worden op deze laatste vraag.

Als tweede element stelt Vlabel dat zij niet kan oordelen over de tweede vraag, namelijk of er met deze voorgenomen handeling fiscaal misbruik in het spel is, gelet op de voorgaande feiten. De Vlaamse administratie kan zich immers niet meer uitspreken over een reeks van rechtshandelingen waarvan het merendeel reeds uitgevoerd werd voordat de voorafgaande beslissing werd gevraagd. (1) Er zal dus enkel een beslissing genomen kunnen worden in verband met de voorgenomen kwijtschelding van de schulden van de zonen door de vader.

Evenwel kan men zich hier de vraag stellen of, gelet op de feitenconstellatie (o.a. de gesplitste aankoop van een Spaans onroerend goed in 2016, vermoedelijk na het ingenomen standpunt 15004/A d.d. 26 april 2016), de Vlaamse Belastingadministratie zich liever niet wilde uitspreken over de voorgelegde vragen. Het beantwoorden van deze aanvraag tot voorafgaande beslissing zou immers betekenen dat de administratie bepaalde standpunten zou moeten innemen in het licht van de huidige regelgeving (bv. hoe wordt dergelijke gesplitste aankoop bekeken na de vernietiging van het standpunt 15004 door de Raad van State? Betekent dit nog steeds dat er sprake is van eenheid van

rechtshandelingen en dus van fiscaal misbruik, ...?).

B. De voorgenomen kwijtschelding van schuld: het burgerlijk aspect

De Vlaamse belastingadministratie beslist dat het kwijtschelden van een schuld een onrechtstreekse schenking uitmaakt en daarom niet onder het toepassingsgebied van artikel 2.7.1.0.7 VCF kan ressorteren. Maar wat is nu eigenlijk een onrechtstreekse schenking?

Over wat een onrechtstreekse schenking juist inhoudt, bestaat al jaren onduidelijkheid. Belgische rechtsleer en rechtspraak volgen de strekking van het autonoom statuut van een onrechtstreekse schenking. Het hebben van een autonoom statuut betekent dat de rechtshandeling een voordeel tot gevolg kan hebben, maar dat dit geenszins verplicht is. Dit betekent dat dergelijke handeling een neutrale handeling is en bijgevolg zijn eigen regels kent en dient te respecteren, ook wat betreft eventuele vormvereisten. Met andere woorden, het is dus niet vereist dat dergelijke rechtshandeling tot stand komt middels een notariële akte. (2)

Vermits andere regels gehandhaafd moeten worden, betekent dit ook dat de omstandigheden een doorslaggevende rol zullen spelen in de kwalificatie als een rechtshandeling om niet of een rechtshandeling onder bezwarende titel. Slechts een beperkt aantal rechtshandelingen kan dan ook maar onder dergelijke kwalificatie vallen (bv. een beding ten behoeve van een derde, de

(1) Art. 3.22.0.0.1, § 1, lid 2 VCF.

(2) R. BARBAIX, *Handboek familiaal vermogensrecht (tweede editie)*, Antwerpen, Intersentia, 2018, 942; M. PUELINCKX-COENE, “Vermomde en onrechtstreekse schenkingen”, *TPR* 2013, 586-587.

betaling van andermans schuld en ook de kwijtschelding van een schuld). (1)

Ondanks het feit dat een onrechtstreekse schenking onderworpen kan zijn aan zijn eigen regels, betekent dit geenszins dat de andere essentiële kenmerken van een schenking niet aanwezig moeten zijn. Het is vereist dat door het stellen van een neutrale rechtshandeling sprake is van een onherroepelijk overdragend effect. Het is immers de overdracht die zorgt voor een verarming en verrijking van de corresponderende vermogens. Daarnaast dient tevens het intentioneel element van een schenking aanwezig te zijn, namelijk de zogenaamde *animus donandi*. (2)

De feiten, zoals weergegeven in de voorafgaande beslissing nr. 18040, lijken m.i. terecht een kwalificatie van onrechtstreekse schenking te weerhouden. Vader zag er immers de noodzaak niet van in om de schulden van zijn zonen ten aanzien van zichzelf te laten verder bestaan, gelet op het bedrag aan liquide middelen dat hem werd uitgekeerd ingevolge de ontbinding van de vennootschap. De kwijtschelding van de schulden zorgt wel degelijk voor een overdragend effect van de gelden, het heeft een verrijking en een verarming van de corresponderende vermogens tot gevolg en er is sprake van een *animus donandi*.

(1) R. BARBAIX, *Handboek familiaal vermogensrecht (tweede editie)*, Antwerpen, Intersentia, 2018, 942; B. WAUTERS, "Onrechtstreekse schenking" in A.-L. VERBEKE en F. BUYSENS (e.a.), *Handboek Estate Planning – Vermogensplanning met effect bij leven – Schenking*, Gent, Larcier, 2009, 173.

(2) M. PUELINCKX-COENE, "Vermomde en onrechtstreekse schenkingen", *TPR* 2013, 588.

C. De voorgenomen kwijtschelding van schuld: het fiscale aspect

Wat betreft het fiscale aspect dient er m.i. een duidelijk onderscheid gemaakt te worden, zeker met het oog op de beoordeling van de mogelijke toepassing van artikel 2.7.1.0.7 VCF. Enerzijds dient gekeken te worden naar de handelingen die reeds in het verleden gesteld werden, namelijk de gesplitste aankoop van een Spaans onroerend goed waarbij de blote eigendom door de twee zonen werd aangekocht en het vruchtgebruik door de vader. In het licht van de regelgeving voor de vernietiging van het standpunt 15004 door de Raad van State zou de Vlaamse Belastingadministratie geoordeeld hebben dat de gesplitste aankoop betwist was indien voor de aankoop van het onroerend goed gewerkt zou zijn geweest met een schenking door de vader aan zijn zonen. Door te werken met een lening, verstrekt door een derde (in casu de BVBA), wordt bewezen dat de verkrijging geen bedekte bevoordeling inhoudt. De toepassing van het toenmalig artikel 2.7.1.0.7 VCF zou hiermee vermeden worden. Op basis van de huidige regelgeving (na vernietiging van het standpunt) lijkt m.i. wel gebruikgemaakt te kunnen worden van het procedé van de schenking.

Anderzijds dient de geplande rechtshandeling, namelijk de kwijtschelding van de schuld door de vader ten voordele van de zonen voor wat betreft de leningen die verschaft werden aan de zonen door de BVBA met het oog op het financieren van de door hun aan te kopen blote eigendom in het onroerend goed, bekeken te worden. Het geven van de leningen leidt ertoe dat een gesplitste eigendomsverhouding gecreëerd werd, maar heeft *an sich* niet tot gevolg dat er een eigendomsverhouding in vruchtgebruik en blote eigendom wordt gecreëerd. Het lijkt dan ook moeilijk

verdedigbaar dat met betrekking tot deze laatste situatie, waar de Vlaamse Belastingadministratie zich wel nog over mag uitspreken, de toepassing van artikel 2.7.1.0.7 VCF opgeworpen zou worden. Hierbij dient tevens opgemerkt te worden dat, voor wat betreft de kwijtschelding van de schuld, en dit in het licht van de 'oude' regelgeving (voor vernietiging van het standpunt), er door de aanvragende partij gevraagd wordt naar de toepassing van de erfbelasting indien ervoor gekozen zou worden om het onderhandse kwijtscheldingsdocument ter registratie aan te bieden. Het registreren van de schenkingsakte (in België) leidde immers onder het oude standpunt 15004 tot een veilige situatie voor wat betreft de toepassing van de erfbelasting. Ook hier lijken de aanvragers te verwijzen naar de toepassingsvoorwaarden van artikel 2.7.1.0.7 VCF en het oude standpunt 15004.

Indien de Vlaamse Belastingadministratie toch de mening zou zijn toegedaan dat er met de kwijtschelding van de leningen toepassing gemaakt kan worden van artikel 2.7.1.0.7 VCF, dan lijkt mij inderdaad de kwalificatie als onrechtstreekse schenking, zijnde een rechtshandeling om niet, de toepassing van artikel 2.7.1.0.7 VCF uit te sluiten. Deze fictiebepaling viseert immers de rechtshandelingen ten bezwarende titel waar er sprake zou zijn van een gesplitste verhouding. (1)

Vervolgens oppert de Vlaamse Belastingadministratie het idee van de toepassing van artikel 2.7.1.0.5 VCF, namelijk dat het bedrag van de kwijtschelding van de schuld valt onder het toepassingsgebied van de erfbelasting wanneer deze kwijtschelding gebeurde om

niet binnen de drie jaar voor het overlijden van de vader-erflater. In casu lijkt mij de toepassing van artikel 2.7.1.0.5 VCF realistischer dan de toepassing van artikel 2.7.1.0.7 VCF. Gelet op het risico van de driejaarsperiode kan dan ook niet anders dan aangeraden worden dat er van deze onrechtstreekse schenking een schriftelijk bewijs wordt opgesteld zodat men indien nodig gebruik kan maken van de mogelijkheid om het document ter registratie aan te bieden. Op die manier wordt schenkbelasting geheven, hetgeen in deze situatie zal neerkomen op een schenktarief van 3 % waarmee de toepassing van de erfbelasting wordt uitgesloten. Het vermijden van de toepassing van de erfbelasting gebeurt reeds door het ter registratie aanbieden van het document. Men kan een dergelijk veiligheidsgevoel dus al bekomen voordat de schenkbelasting effectief betaald werd.

IV. CONCLUSIE

Met de voorafgaande beslissing nr. 18040 is het nuttig om te kijken naar wat de Vlaamse Belastingadministratie antwoordt, maar m.i. is het nog belangrijker om te kijken naar wat de Vlaamse Belastingadministratie juist niet zegt (bv. de verwijzing naar de vernietiging van het standpunt 15004). De aanvragende partij polst in haar aanvraag naar een antwoord op een situatie die anders beoordeeld zou worden indien het standpunt 15004 niet vernietigd geweest zou zijn door de Raad van State. Was onder de 'oude' regelgeving artikel 2.7.1.0.7 VCF wel van toepassing en was er in het licht van artikel 3.17.0.0.2 VCF wel sprake geweest van fiscaal misbruik gelet op de eenheid van rechtshandelingen? Onder de huidige regelgeving lijken

(1) R. DEBLAUWE, *Inleiding tot de Vlaamse erfbelasting*, 2015, Herentals, Knops Publishing, 2015, 156-157.

deze vragen alvast negatief beantwoord te moeten worden.

Hanne VERLINDEN (1)
Advocaat bij Tiberghien

---

(1) Met een bijzondere dank aan Rik DEBLAUWE.

Hoofdreducteur: J. Decuyper (Erehypotheekbewaarder)
Kernredactie: H. Casier (Advocaat Argo Law, prof. UGent), R. Deblauwe (Wetenschappelijk adviseur Tiberghien), M. Delboo (Delboo Advocaten), N. Labeeuw (Advocaat Cazimir), A. Maelfait (Advocaat Rivus, vrij wetenschappelijk medewerker Instituut voor familiaal vermogensrecht KULeuven), J. Ruysseveldt (Prof. Fiscale Hogeschool – Advocaat)

Coördinatie: I. De Vos, e-mail: ilse.devos@wolterskluwer.com.

ISSN 1373-5071

Deze publicatie vormt de permanente actualisatie van het vastbladige werk *Successierechten* dat om de twee jaar wordt uitgegeven.

De teksten uit deze nieuwsbrief worden ook online gepubliceerd op **Jura, Jura Notariaat en Jurisquare**.

www.wolterskluwer.be

Verantwoordelijke uitgever: Paul De Ridder, Ragheno Business Park, Motstraat 30, 2800 Mechelen.

Klantenservice Wolters Kluwer
Ragheno Business Park
Motstraat 30
2800 Mechelen
Tel.: 015 78 76 00
E-mail: klant.BE@wolterskluwer.com

© 2019 Wolters Kluwer Belgium nv Behoudens de uitdrukkelijk bij Wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande en schriftelijke toestemming van de uitgever.